

tos felügyelet mellett, egyéb hasznos információkhoz jutva tölthetik szabadidejüket. Több helyi lakos is segített, és sporteszközöket is adományoztak a cél érdekében.

• **„KULISSZÁK MÖGÖTT – A MÉDIA ÉS A SZÁMÍTÓGÉP VILÁGA”**

Az 5x90 perces előadás- és tréningorozat az operatóri munka, a tudósító feladatai, a számítógépes vágás, fotózási alapismeretek és a magas szintű számítógép használat témákba avatta be a résztvevőket.

■ **ÖSSZEGRÉS**

A tapasztalatok azt mutatják, hogy óriási szükség van a fiatalokkal való foglalkozásra, a fokozottabb odafigyelésre. A szocializációjukban tapasztalható számos hiányosság pótlása, kiigazítása csak összefogással, széleskörű együttműködéssel lehet eredményes.

Bebizonyosodott, hogy ilyen programokra szükség van, de ezen túl a sikeresség érdekében biztosítani kell a folytonosságot, valamint a tapasztalatok nyilvánosságra hozatalát.

A Csellengő program eljutott az „EUCPN Best Practice Conference: Violent Street Crime” konferenciára, a nemzeti közis bűnmegelőzési hálózat „Legjobb gyakorlat” díját pályázta meg, amellyel Magyarországot képviselte a rangos mezőnyben 2005 decemberében. Sikerességét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a programot beépítették Pécs MJV ifjúságpolitikai koncepciójába és cselekvési tervébe, továbbá a város közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájába valamint cselekvési tervébe, biztosítva ezzel a folytatást és a nyomon követést.

A Virág-mozgalom

A Perach szó héberül virágot jelent. Azonban ha Izraelben valaki azt mondja, hogy Perach-projekt, akkor egyre többen gondolnak egy mozgalomra, amely azért jött létre, hogy a nehéz szociális háttérrel és különböző hátrányokkal küzdő fiatalok esélyegyenlőséggel induljanak az életben. A mozgalom magyarországi tevékenységéről is beszámol az alábbi írás.

*„Borul a hívő, friss gyerekszem,
tündért se látok, nem verekszem.
Jobb volna elköszönni: jó éjt,
s eldobni ezt a nagy világot,
mint egy dióhéjt.”
Kosztolányi Dezső: Sóhaj-
Negyven pillanatkép*

■ **AZ IZRAELI PERACH**

A mozgalom, illetőleg a projekt egy véletlenül indult. Egy téli éjszakán, egy állami intézetből megszökött néhány tanuló. A történet eddig szokványos lenne, hisz ezek a nehéz sorsú gyerekek sokszor úgy vélik, hogy boldogulásukat csak az intézet falain kívül találhatják meg, távol a nevelők ellenőrző szemétől. De ez az eset nem szokványosan ért véget. Egy fiatal házaspár éppen hazafelé indult a Weizmann intézetből, mikor belebotlottak az elszökött gyerekekbe. A megtalálók az Attara házaspár, átérezték nehéz helyzetüket, és úgy gondolták, hogy nem adják intézetbe az „ajándékokat”, hanem „megtartják” és felnevelik őket. Így ezekből a „rossz” gyerekekből jó magaviseletű és kitűnő tanuló fiatalok lettek. Ezen a példán felbuzdulva, az Attara házaspár sikerére alapozva, Izraelben létrejött egy gyermeksegítő szervezet, a Perach. A szervezethez 1977-ben csatlakozott az ország összes egyeteme és főiskolája. Ezekben az intézményekben összesen 900 önkéntes segítő hallgató jelentkezett, hogy megkönnyítsék egy-egy kisgyermek sorsát, hogy „kortárssegítővé” válhassanak. Eleinte arra kérték az egyetemistákat, hogy vegyenek részt a hátrányos helyzetű középiskolások segítésében. Legyenek támaszaik ezeknek a nehéz sorsú kamaszoknak, hogy a későbbiekben segítség nélkül is megállják a helyüket. Ahhoz,

hogy ez az elv működjön, szükség volt egyénre szabott feladatokra. Az egyetemista vagy főiskolás felügyelte a hetente többszöri találkozás alkalmával, hogy megfelelően végzi-e az adott feladatot a védenca. Amennyiben nehézségei támadtak, úgy az egyetemista korrepetálta, átsegítette ezeken a bukkánókon. Izrael állam oktatásirányítása nem vette komolyan a hátrányos helyzetű, nehéz anyagi háttérrel rendelkező, érzelmileg sérült gyerekek felzárkóztatását. Az érintett izraeli fiatalok kulturális és érzelmi felzárkóztatása a Perachra hárult teljes mértékben. A bevezető időszakban nagy volt a várakozás, néha mögöttes negatív tartalommal teli. Várták, hogy összeomljon a rendszer, hogy talán mégsem megvalósítható. Az egyetemisták elfoglaltsága amúgy is számtalan volt, és azzal, hogy segítséget vállaltak egy kiskorú, hátrányos helyzetű gyermek mellett, ez még több terhet jelentett számukra. Felelősséget is egyben. És a felelősség kulcsszó lett a Perach-projekt életében. Szunyogh Szabolcs Izraelben járta után írja, hogy van egy „fantasztikus hozadék”¹ a mozgalomnak. A kari tanács mérlegelte, hogy nekik is támogatniuk kell az egyetemistáikat, ha a diákok eredményesek akarnak maradni az iskolában és a vállalt feladatukban is. Ezért engedményeket akartak tenni hallgatóiknak. Azonban az élet megcáfolta a vezetőket és a várakozásokat, ugyanis kimutathatóan javult azon hallgatók eredménye, akik részt vettek a Perachban és segítettek a fiataloknak. Ez pedig csak a felelősséggel magyarázható. Ugyanis amellet, hogy együtt tanultak, rendszeresen találkoztak kiválasztottaikkal, ez nem az idejüket rabolta el, hanem valami többletet adott mindannyiuknak. Feleltek valakiért, ápolták a lelkét, aki felnézett rájuk, esetleg a példa volt számukra, így feltehetően saját tanulmányaikat nem elhanyagolták, hanem komolyabban vették, felnőtt módjára viselkedtek a megtapasztalt felelősség hatására. Nehéz eldönteni,

hogy ki segített kinek, a kölcsönösség méltányos fogalom lehet ebben az esetben. Szunyogh így fogalmaz: „segít magán a segítőn is”.² A sikereken felbuzdulva a gyerektámogatási rendszer, illetőleg a kari tanács végül pedig nem engedményt, hanem kedvezményt biztosított. Azok a hallgatók, akik részt vesznek ezeken a Perachos „foglalkozásokon”, azok kreditpontokat és havi juttatást kaptak, valamint tandíjkezdményt. De a fiatalok nem ezért vállalják ezt a „munkát”. Szeretettel-szeretettel. A Perach ma is működik Izraelben, sőt egyre ’virágzóbb’, ugyanis a mozgalomban ma már huszonezren vesznek részt százhusz település ötszáz iskolájában. Ezek a számok pedig azt jelentik, hogy harmincezer fiatal, harmincezer hátrányos sors talált megérett, simogató, kiemelő, talán felemelő kezekre.

■ A VIRÁG-MOZGALOM MAGYARORSZÁGON

Hazánkban 1994-ben kezdődött a mozgalom szervezése izraeli példára. Paróczai Csaba akkor főiskolás volt Herendi Tamással együtt „az ígért földjén”. Ők jöttek haza a hírrel, hogy van egy intézmény odakint, amely hátrányos helyzetű gyerekeket patronál, nagyon szép és hasznos eredményeket érnek el. Csaba édesapja, Paróczai Péter a salgótarjáni Pénzügyi és Számviteli Főiskola adjunktusa pedig továbbgondolta ezt a dolgot. Ötletét és elveit hallva pedig felbuzdult három főiskolás: Halasi János, Erdős Katalin és Gombkötő András. Úgy gondolták, hogy meg tudják ezt szervezni a saját főiskolájukon is, hiszen hátrányos helyzetű, kilátástalan sorsú gyermekek Nógrád megyében is „szép” számmal vannak. Találtak egy iskolát, mely Salgótarján egyik „nehéz” vidékén, peremkerületén működik. Ez a régi bányászfalva és iskolája szívesen fogadta a lelkes „amatőröket”. És találtak egy mecénást is, Gáspár Károlyt – az ágazati minisztérium időközben tragikus balesetben elhunyt gyermekvédelmi főosztályvezetőjét – aki anyagilag lehetővé tette, hogy a főiskolán a kezdeti lépéseket megtegyék.

A térségről

Salgótarján Budapesttől északkeletre, 120 kilométerre, az észak-magyarországi középhegységhez tartozó „Felső-Zagyva-Tarna közti dombság kistájsoportjában”³ fekszik, a 720 méter magas Karancs és a 637 méter magas Medves lábánál. Két patak egyesülésénél terül el a város: Salgó és Tarján patakoknál. Nevét Salgó váráról és a honfoglalás után a környéken letelepülő Tarján törzsről kapta. Salgótarján megyei jogú városa Nógrád megyének, azaz székhelye 1950 óta. Ettől kezdve településeket csatoltak hozzá, úgymint: Baglyasalja, Zagyvapálfalva, Zagyvaróna, Somoskő és Somoskőújfalut. „Az iparvárosként nyilvántartott helységben még 1848-ban megindult a szénbányászat és ez alapozta meg az energiaigényes nehézipar letelepedését. Így vasmű, acélárugyár, üvegyár, erőmű, bánya-

gépgyár, hideghengermű gyár telepítését tette lehetővé”.⁴ Majd 1970-ben megszűnt a szénbányászat és ezzel együtt az ipar is hanyatlásnak indult. A ’70-es évektől próbálkoztak még iparágak megtelepítésével, mint könnyűipar és műszeripar, de áttörő sikert nem hoztak ezek az ágazatok. Salgótarján a megye legnépesebb városa, lakosainak száma közel 50 000 fő, megyeközpontként elvárható lenne, hogy lakosainak és a környező települések lakosainak is munkát biztosítson. Azonban az ipar elköltözésével és a bányászat leállításával nem maradt túl sok lehetőség. Az állami munkahelyek, néhány vállalkozás, közalkalmazottak – de mindezek a lehetőségek nem elegendőek egy ilyen magas lélekszámú város megélhetését biztosítani. Ez magas munkanélküliséget eredményez. Általában a munkanélküliek a szakmunkásokból, az alacsony iskolázottságúakból kerülnek ki. A város fekvése valamikor kedvezett a gazdaságnak, az iparnak. A táj elsősorban nem a szépsége miatt vonzotta az embereket, hanem a virágzó ágazatok miatt. Mára már megváltozott a helyzet, aki Nógrád megyében jár, már nem elsősorban a nagyszerű tűzhelygyárra gondol, nem a hegy gyomrára, amely értékes széndarabokat rejt, hanem a turisztikai célpontokat veszi figyelembe, esetleg az irodalmi nevezetességek, a történelmi vonatkozások érdeklik: Balassi Bálint és szerelme Losonczy Anna, várromok, vagy akár Stromfeld Aurél és győzedelmes serege.

„A Nógrád megyei háztartások rendelkezésre álló jövedelme az országos átlag alatt van, de a vidéki régiókéhoz hasonló. A jövedelmeken belül a keresetek szintje nemcsak az országosnál, hanem a vidéki átlagnál is alacsonyabb. A foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete az egyik legalacsonyabb az országban. Az utóbbi évtizedben feleslegessé vált munkaerő egy része nyugdíjas lett, bizonyos hányada vállalkozásba kezdett, többségük azonban munkanélkülivé vált. Nógrád azon három megye közé tartozik, ahol a munkanélküliségi ráta országosan a legmagasabb. Az aktív keresők nagy része ingázó volt, a létszámleépítések először őket érintették. Így a megyében az országosnál korábban jelentkezett a munkanélküliség. Az állástalanok szakmájuk szerint leginkább a fizikai dolgozók köréből kerülnek ki, ezek aránya a munkanélkülieken belül 87 százalék. A fizikaiakon belül a legnagyobb részt a szakmunkások és a betanított munkások képviselik. Számottevő az alacsony képzettségűek aránya, a munkanélküliek felének nincsen az általános iskolánál magasabb végzettsége. Magas még a szakmunkásképzőt végzettek hányada is, ez csaknem 30 százalékát teszi ki a munkanélkülieknek. Területileg eltérő a kép. A munkanélküliek aránya a legmagasabb Salgótarjánban és térségében, a legalacsonyabb Rétságban és körzetében. Ennek ellensúlyozására az elmúlt években az átlagosnál többet fordítottak az új munkahelyek teremtésére, átképzésre központi forrásokból is.”⁵

¹ Szunyogh Szabolcs: *Felzárkózás és modernizáció-többi adat ld. Felhasznált Irodalom*
² Szunyogh Szabolcs: *ld. feljebb ua.*

³ Larousse enciklopédia III., Akadémiai Kiadó, 1979, szerk.: Ruzsiczky Éva

⁴ Akadémia Kislexikon, Akadémia Kiadó, Budapest, 1990, Szerk.: Beck Mihály

⁵ Központi Statisztikai Hivatal-Nógrád megye

Baglyasalján a bányászat megszüntte óta a munkanélküliek száma nagyon magas. Sok szakképzetlen, illetőleg régen bányászatból élő embernek nincs lehetősége elhelyezkedni, így nemcsak saját, hanem gyermekeik sorsa is kilátástalanná vált. Megszűnt a család modell működése, helyette reménytelenség uralkodott el. A szülőknek és ezáltal a gyerekeknek az életfilozófiája ahhoz az elvhez igazodik, hogy "túl kell élnem a mai napot!" Pedig egy gyereknek nemcsak iskolára, ételre van szüksége, hanem szeretetre, figyelemre, törődésre is – talán erre van a legnagyobb éhsége –, de sokszor otthon ezt nem kaphatja meg. A mindennapi küzdelem az életért nem összekovácsolja, hanem nemegyszer szétválasztja, eltávolítja a családtagokat egymástól. Így maga a család sem teljes és a jövőkép sem bontakozhat ki a gyermekben, mert nehéz arról álmodozni, nehéz azt elképzelni, hogy „mi lesz velem két hét múlva”, ha még az is kétes, hogy túléli-e a holnapot. Ez pedig a piramisban csak a vegetáció szintjén áll. Maslownak közismert elmélete szerint a szükségletpiramis alján helyezkedik el a „fiziológiai-túlélési” szint, míg a tetején az „önmegvalósítási” szint. A kettő között pedig a tulajdonképpeni kulcsfogalmak, amelyekkel egy gyerek életét a megfelelő mederbe lehet terelni, illetőleg tartani. Ilyen a „biztonság, védettség”, „a társas szükséglet, elfogadás, szeretet, közösség” és az „alkotás, munka, siker, teljesítmény”. Ezt az imént amatőrnek titulált főiskolások átértékelték és átlátták. Amatőrök ők, hiszen nem kaptak, nem kapnak a főiskolán semmiféle pedagógiai képzést és gyermekvédelmi gyakorlatot. Csak a szeretet vezérli őket és az a tudat, hogy ezeknek a gyerekeknek néha ők az első és utolsó segítségük.

A gyerekek életük első szakaszaiban már hátrányos helyzetbe kerülhetnek. Amikor a gyerek folyton kérdez, és miértjeire nem kap választ, vagy amikor a játékok, az érdekes, a kézzelfogható kezdi vonzani, de otthon nincs mivel játszania, nincs semmi esztétikus a környezetben, akkor ott a szépre való érzék elsorvadhat. A következő nehézségek az iskolában érhetik, amikor a gyerek olvasni tanul, de otthon rájön, hogy hiába viszi haza a könyveit, nincs, aki értse a betűt, nincs, aki elmagyarázza neki, hogy mi miért van és miért úgy. Ezek pedig kilátástalanságot szülnek. Nincs miért tanulni, nincs miért tervezni, nincs miért előrelépni. Az ilyen környezetben felnőtt fiatalok is ki akarnek törni ebből a „valóságból”, ezért fiatalon megházasodnak, otthagyják az iskolát, esetleg elkövetnek valami büntethető dolgot, vagy korán gyereket nemzenek. A „szegénykultúrában” mindig is magasabb volt családonként a gyerekek száma. Omló falak kilátástalansággal.

Salgótarjánban azonban nem adták fel a főiskolás diákok és nem engedik feladni a tanulóiknak sem. Ahogyan ők, illetve az iskola igazgatója Botár Béla fogalmazta meg: „karók vagyunk a virág mellett, hogy ne hajjon el a szára”. Ez pedig úgy lehetséges, ha a tanulók tudják, hogy a „karójuk” nem hajlik el, hanem támaszkodhatnak rá bármikor, segítségül hívhatják, hisz szükségük van támaszukra. Ezek a támaszok, vagyis a főiskola önkéntesei ma ötvenen vannak. Mindannyian lelkesek és szeretetteljesek. A támogatáson kívül pedig „abból indultak ki, hogy a főiskolások célorientáltsága pozitív modellt jelenthet azoknak a kisiskolásoknak, serdülőknek, akik sohasem látják munkába indulni a szüleiket, akikkel nem ülnek le tanulni, akiknek a pályaválasztás megoldhatatlan, mert jövőkép sohasem jelenik meg előttük.”⁶ Hogy

ez a modell kialakulhasson, ehhez a közös munkán kívül közös szórakozást is kell szervezni. A közös munka abból áll, hogy látják a főiskolások célorientáltságát és tanulási vágyát, ezáltal elindul a kisiskolásokban valami, amire lehet építkezni. A lecke ellenőrzésén, esetleg kikérdezésén kívül mindig marad arra idő, hogy a segítő elmagyarázza a dolgok közötti, bonyolultnak tűnő összefüggést és meg is értesse a diákkal. Ezáltal javul a gyerekek teljesítő képessége, az pedig bátorra teszi őket, hogy a főiskolásaik csak szöveges értékelést adnak róluk, és nem osztályoznak. Kialakul a gyerekekben egyfajta bizalom, és ez erősíti a társas kapcsolat rendszerét is, jövőképe pedig körvonalazódik. Már nem reménytelenül gondol a holnapra, hanem azzal a tudattal, hogy jön a főiskolásom, vagyis a barátom. Ugyanis barátságok is szövődnek a hallgatók és a tanulók között, vagy akár „testvériségek”. Ez is az egyik cél, hogy a tanuló párok úgy alakuljanak ki, hogy ne kényszerítve érezze magát a gyerek, hanem ellenőrizve. De csak úgy, mintha az idősebb testvére segítené a mozdulatait, gondolatait helyes irányba. Olyan is történt, hogy főiskolás és a Bónás gyerek között úgy elmélyült a ragaszkodás, hogy a gyermek őt kérte meg pályaválasztáskor, hogy a segítségére legyen. Az nem egyedülálló eset, hogy a szorongásokkal teli gyerekek megnyílnak, és nehézségeikről mesélnek. A családjukról, félelmeikről, álmaikról és arról, hogyan nem szeretnék élni. Ez csak úgy lehetséges, ha érzik, hogy akihez ragaszkodnak, az szereti, és nem hagyja őket cserben. „A kölcsönös szeretethez mindig hozzátartozik a kölcsönös bizalom is”⁷ – írja Varga Domokos.

A bizalom pedig barátokat és jó hangulatot szül. A tanuláson kívül még nagyon sok közös programban nyílik lehetősége a bizalmat gyakorolni a fiataloknak. Ilyenek a közös kirándulások, a sportnap, a kulturális nap, farsang, mikulás és a karácsonyok. Sportnapon a diákokon tanára átkíséri a tanulókat a főiskolára, és itt játékban összemérhetik a tudásukat, míg a kulturális napon szellemi vetélkedőben, Activity-ben és rejtvényekben vehetnek részt. A kirándulásokat a gyerekek mindig nagy örömmel veszik, hisz sokan köztük még nem hagyták el városukat. A főiskolások és jelenlegi vezetőik Hazadi Ilona és Wertheim-Huszár Zoltán mindig igyekeznek olyan programokat összeállítani, hogy ne csak a kirándulás, a kimozdulás legyen emlékezetes, hanem a kisiskolások megismerjék hazájukat is, vagy különféle érdekességeket. Eljutottak már Ipolytarnócra, Hollókőre, a Parlamentbe, a Margit-szigetre, az Állatkertbe és érdekességként a Coca-Cola gyárba, továbbá a csokoládégyárba is. Farsangon mindenki örömeire a főiskolások is beöltöznek, és együtt készítik el a maszkokat, a közös munka mindig vidámságra hangolj nemcsak a Bónásokat, de a főiskolásokat is. Karácsony és a mikulás pedig nem múlhat el ajándékok nélkül, a csomagok jótékony emberektől, adományokból állnak össze, de a főiskolásuk saját zsebpénzükön vásárolt apróságokkal is meglepik a „párjukat”. Olyasmivel, amire szükség van az iskolában, de a család nem tudja ezt előteremteni, vagy egy tábla csokival, ami mindig öröm a gyerekeknek. Lassanként kialakul bennünk a kép, hogy így, önzetlenül is lehet élni, hogy amilyen jó adni, olyan jó kapni is. Paróczai Péter mesélte, hogy a karácsonyi

⁶ Népszabadság, Tarnóczy László, ld. felhasznált irodalom

⁷ Varga Domokos: Tisztelt család

csomag kiosztása után odament hozzá egy nyomorban élő kisfiú, akinek talán az volt élete első ajándéka, ami csak az övé volt, amit neki kellett beosztani, amivel nem tartozott másoknak, ám az önzetlenség hatására, amely körülveszi őt, kínálni kezdte csomagját, hogy „tessék venni”. Ahogyan Izraelben is, úgy a salgótarjáni Virág-mozgalomnak is van „hozadéka”. A főiskolások attitűdje változik, az empátikus képességeik erősödnek. Többségük, vagy akár mindannyiuk jó családi háttérrel rendelkezik és mindazzal az előnnyel, amelyet egy ilyen család adni tud. Legtöbbször közülük most látják csak az egyenlőtlenségeket, a reménytelenséget. Sokan közülük elborzadva hallgatták, hogy ezek a gyerekek, akik a védenecik lesznek, az utcán kukáztak, dohányoznak, kéregetnek, esetenként még lopnak is. Mégis vállalták a gondozást és ezzel az előítéleteik is megváltoztak, akár megszűntek, tolerancia képességük pedig erősödött. Értékítéletük úgy változott, hogy az első helyek egyikére került a felelősségvállalás és munkájuk értéke pedig megnőtt, hiszen minél több erőt fektettek be egy-egy kisdíákba, a siker annál kézzelfoghatóbb volt. A főiskolásoknak egy füzetben kell vezetniük, hogy mikor kihez látogattak el, és milyen tevékenységet végeztek velük. Az iskola pedagógusai pedig a főiskolásról vezetnek egy ugyanilyen füzetkét, hogy mikor látogattak ki stb. Azok a hallgatók, akik napköziseket támogatnak, délután négyig, akik diákotthonosokat, ők délután négytől este hétig lehetnek Baglyasalján a tanulószobában, hogy bármikor segíteni tudjanak, ha elakadt a tanítványuk. Az iskolát autóbusszal lehet megközelíteni és a rendszeresség miatt a Virágosoknak bérletet kell vásárolniuk. Ebben segítséget kapnak a pályázatokon nyert kisebb összegekből. A Bóna Kovács Károly Általános iskola diákotthonként is működik, és ebbe az intézménybe nehéz bekerülni. Olyan gyerekeket vesznek fel, illetve kapnak ellátást, akik nagyon rossz családi körülmények között élnek. Az iskolának jelenleg százötven diákja van és ebből hetven százalék veszélyeztetett és hátrányos helyzetű.⁸ Ebből mindössze negyvenen, esetleg ötvenen kaphatnak kollégiumi elhelyezést, a többieknek tanulószobai ellátás jár. Valójában az iskola túl kicsi erre a feladatra és ezért több épületben folyik a tanítás is. Az egykori Tiszti Kaszinó átalakításával kapták a diákotthont, ahol emeletes ágyak és keskeny folyosók vannak. Az otthon rendje szigorú, de erre szükség van, ugyanis nagy a zsúfoltság. Viszont békés és megnyugtató, mint némelyikük *otthona* volt. A diákok magaviseletével nincs probléma, a túlfűtött indulatokat Botár Béla mint önvédelmi sportokat ismerő és oktató tanár levezeti. Ilyenkor megmérkőznek egy kick-box meccs keretében, amely teljesen sportszerűen zajlik. Akiket nem vonz a verekedés, azoknak lehetőségük nyílik, hogy számítógépes ismereteiket gyarapítsák, weblapot készítsenek, internetezhessenek vagy szöveget szerkesszenek, esetleg felzárkóztató órára menjenek abból a tárgyból, amelyben gyengébben teljesítettek.

Huszonhárom pedagógus áll a diákok rendelkezésére, akik már akkor ismerkednek a tanulóikkal, amikor a „Holland modell” alapján felméri őket a lehető legtöbb szempontból. Szabó Istvánné belső gondozó szerint a modell minőségfejlesztés-

sel foglalkozik. „ha megállapítjuk, hogy a gyerek milyen állapotban van első osztályban, a képességeit tudatosan fejleszthetjük”⁹Az iskola nyert egy PHARE pályázatot, ennek segítségével elérték azt, hogy mérésügyi szakember végezze el ezt a feladatot. Így a gyerekek fejlődése egészen iskolába kerülésüktől kezdve követhető, míg el nem végzik azt. A változásokat pedig napló rögzíti. Az iskola jelképe is valami hasonló folyamatot ábrázol, a változást, a haladást, a naplók, könyvek fontosságát. Egy kisdíák halad fel egy lépcsőként elterülő könyvkupacon, amely stabil és biztos alapokat jelent. Ez az iskola célja, feljuttatni magasra a diákot. Ebben nyújt segítséget a főiskola és hallgatói, vagyis a Virágosok. Az ő általuk választott jelkép is beszédes. Egy nagy virág ölel magához egy kis virágot, amely hatalmas könyvet olvas. A személyes kapcsolat fontossága a rajzon is kiemelkedő, nemcsak a mindennapokban. A főiskolán is „válogatás” zajlik minden évben, még ha nem is teljesítmény alapján. Szeptemberben a Virág-mozgalom vezetői fogadják az elsőéveseket és rövid ismertetőt tartanak nekik, hogy mit jelent valakinek segíteni. Aztán a jelentkezőkkel kiutaznak Baglyasaljára és bemutatják a valóságot. Aki akkor ott marad, vagyis megfelelt a válogatáson, az már maradni fog végig. Kitart amellett, aki számít rá. Választ magának párt, de ő döntheti el, hogy milyen korosztályban és milyen neműt. De amint elhatározta magát, onnantól kezdve kötelessége figyelnie védencére heti rendszerességgel. Nem hagyhatja cserben.

■ A VIRÁG-MOZGALOM HATÁSA

Magyarországon és talán a világon mindenhol egyre magasabb a diákokkal szembeni követelmény. Egyre nagyobb ismeretanyagot kell elsajátítaniuk egyre kevesebb idő alatt. A társadalomban életbe lépő változások pedig nem teszik lehetővé, hogy a különböző „világból” jött gyerekek különbségei, illetőleg lehetőségei közeledjenek egymáshoz. Botár Béla azt mondta erre, hogy „nyílik az olló”. Vagyis a Virágos gyerekek és a követelményekkel ellátott gyerekek egyre távolabbra kerülnek egymástól. A Virágos gyerekek megtapasztalják azt, hogy milyen szegénységben és erőszakban élni, amikor mindig rettegni kell valamitől, vagy csak magányosan, mert nincs aki meghallgassa a mesevilágukat. Az iskolában mindösszesen huszonhárom pedagógus van, akiknek nincs, nem lehet idejük minden diákhoz odamenni és a kezét megfogni, meghallgatni a panaszukat, vagy megvárni, míg egy-egy lelki sérült gyerek megnyílik. Ebben nagy segítségre van a közel ötven főiskolás, mert ők igazolhatják a pedagógusok rátermettségét. Ugyanis mégis ők azok, akik iránytűt adnak a főiskolások kezébe egy-egy gyermeki lélekhez. Akik segítenek, hogy olyan párok alakuljanak ki, amelyek tényleg hatékonyak lehetnek diáknak és hallgatónak egyaránt. Fontos, hogy egyikőjüket se érje kudarc ebben a kapcsolatban, mert akkor elveszik a munkájuk értelme. Vagyis a modellt, a szeretetet. Amiért azt érzi a kisdíák, hogy érdemes küzdeni, amiért tudja, hogy ezáltal valamivel több, mint a többiek. Ezzel a hittel, a közös munkával, a sikerélménnyel lehet elérni azt, hogy az agresszív, erőszakos gyermekből értékes felnőtt váljon. Olyan ember, aki be tud illesz-

⁸ Az adatok a Köznevelés 60. évfolyamából származnak, ld. felhasznált irodalom

⁹ Köznevelés, Szabó Istvánné, ld. feljebb